Būtiskākās atziņas no pirmsreferenduma diskusijas ar kultūras iestāžu vadītājiem

16.02.2012 17:13

Pēc kultūras ministres Žanetas Jaunzemes-Grendes ierosinājuma 15. februārī Kultūras ministrijā tikās Latvijas kultūras iestāžu vadītāji, lai kopīgi meklētu atbildi uz jautājumu – kas valstij jādara pēc 18. februāra referenduma.

Kultūras ministre diskusijas sākumā uzsvēra, ka „straujajā skrējienā pēc ekonomiskās izaugsmes rādītājiem esam aizmirsuši par kaut ko ļoti būtisku un vērtīgu, tāpēc tagad mums jāaizstāv valsts valoda."

Okupācijas muzeja pārstāvis **Valters Nollendorfs** atzina, ka svarīgi iespējami plašāk parādīt okupācijas vēsturi, vienlaikus risināt sabiedrībā dialogu par šiem jautājumiem. Tikpat nozīmīgi ir Latvijas vēstures stāstu skaidrot ārpus Latvijas robežām. Jau tuvākajā laikā Okupācijas muzejs plāno rīkot sabiedriskas diskusijas par Latvijas vēstures aktuālajiem un sāpīgajiem jautājumiem. Runājot par latviešu valodas izmatojumu, Valters Nollendorfs uzsvēra, ka ir jāveicina ne tikai valodas apmācība, bet arī pielietošana.

Muzeja „Ebreji Latvijā" pārstāvis **Marģers Vestermanis** uzsvēra, ka „ir jāmācās no pašaizliedzīgo cilvēku rīcības, kuri skarbajos kara gados, riskējot ar savu dzīvību, ir glābuši daudz ebreju. Arī šodien ir svarīgi parādīt un runāt par to, ka ir bijusi ne tikai naidīga pretdarbība, bet arī sadarbība visaugstākajā līmenī. Ļoti svarīgi ir nevis baidīt cittautiešus ar asimilāciju, bet gan attīstīt viņos piederības apziņu". Viņaprāt, ir jāveido piemiņas vietas, kas atgādinātu krievu valodā runājošajai sabiedrībai, ka arī cittautieši ir piedalījušies Latvijas kā neatkarīgas valsts veidošanā.

Latvijas Vēstures muzeja direktors **Arnis Radiņš** atzīmēja konsekvences trūkumu un aicināja analizēt pieļautās kļūdas integrācijas politikā. Arī viņš uzvēra kopīgas vēsturiskās izpratnes un piederības nozīmi un to, ka vēstures mācīšanā un izpratnē liela nozīme ir skolām un ieinteresētam vēstures skolotājam. Arnis Radiņš uzskata, ka ir „steidzami jādomā par vienotas informācijas telpas izveidi, kas veicinātu piederības sajūtu. Piemēram, Muzeju nakts pasākumi liecina, ka ir ļoti liela interese no nelatviešu puses iepazīties ar Latvijas kultūru."

Nacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes loceklis **Gints Grūbe** atzīmēja, ka nepieciešams sabiedriskais pasūtījums kvalitatīvas informatīvas telpas izveidē, kas var konkurēt ar tiem medijiem, kas informācijas telpu sašķeļ. Viņš rosināja pārņemt veiksmīgāko starptautisko praksi, kas saistīta ar mediju informatīvās telpas izveidi, adaptējot to Latvijas situācijai. Viņaprāt, kvalitatīvā satura veidošanā nepietiekami tiek izmantoti sabiedriskie mediji, piemēram, Latvijas TV 7 kanāla iespējas uzrunāt nelatviešu auditoriju. Gints Grūbe uzskata, ka nepietiekami tiek atbalstīts nevalstiskais sektors, kuram ir liela nozīme integrācijas procesos.

Valsts aģentūras „Latvijas Nacionālais mākslas muzejs" direktore **Māra Lāce**, raksturojot situāciju kultūrizglītībā, atzina, ka „kultūras institūcijas, kurām ir jānodrošina integrācijas process, gadu gaitā ir noplicinātas". Viņasprāt, nav normāli, ka valsts dotācija ir tikai komunālajiem maksājumiem, bet trūkst

valsts uzstādījuma par Latvijas mākslas popularizēšanu un vēstures skaidrošanu, īpaši ārvalstīs. "Ļoti svarīgi ir apzināties kultūras vērtības kā prioritātes. Kultūras kā integrācijas instrumenta spēku apliecināja arī mākslinieka Kārļa Padega izstāde, par kuru bija ļoti liela interese arī cittautiešu vidū".

UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas ģenerālsekretāre **Dagnija Baltiņa** atzīmēja, ka „neviens cits mūsu vietā neizvirzīs vērtības, kas ir svarīgas valsts attīstībai. Tas ir būtiski, ka šīs vērtības tiktu ieļautas Nacionālās attīstības plānā." Viņa ir pārliecināta, ka plānotos mērķus var sasniegt, bet ir svarīgi, lai visas valsts iestādes apzinās kopīgās vērtības un uzdevumus. „Mēs kopīgi nevirzāmies uz mērķiem, bet veidojam iekšējo konkurenci starp valsts iestādēm," secināja Dagnija Baltiņa.

Muzeja „Ebreji Latvijā" vadītājs **Iļja Ļenskis** uzvēra, ka svarīga ir vienotas informatīvās telpas izveidošana, kurā notiek diskusija starp etniskajām kopienām. Tas būtu efektīvs instruments, kas palīdzētu integrācijas procesā. Viņš atzina, ka Latvijā ir jāattīsta publiskās diskusijas kultūra. Tikpat svarīgi ir atraktīvi popularizēt latviešu kultūru, piemēram, izmantojot internetu un citus modernus saziņas līdzekļus, stāstīt par izcilajiem Latvijas kultūras darbiniekiem.

Latvijas Mākslas akadēmijas rektors **Aleksejs Naumovs** atzina, ka kultūrai ir saliedējoša funkcija, tāpēc tai ir liela nozīme izglītībā sistēmā un kultūrizglītībā. Tas, ka jaunieši jau no agras bērnības darbojas mākslas, mūzikas, dejas vai literatūra jomā, ir labs pamats integrācijai.

Rakstniecības un mūzikas muzeja vadītāja **Ilze Knoka** minēja, ka „liela problēma ir nepietiekamas latviešu valodas zināšanas. Tas nozīmē, ka daudzi nelatvieši nevar pilnvērtīgi izmantot kultūras piedāvājumu. Viņa minēja negatīvu tendenci nelatviešu skolās, kas liecina, ka latviešu literatūras apguve daudzviet nenotiek vajadzīgajā līmenī, kā arī ir gadījumus, kur tā vispār nenotiek.

Latvijas Nacionālās operas solists **Nauris Puntulis** uzsvēra, ka valoda nav tikai instruments, tā nozīmē kaut ko vairāk. Viņš uzskata, ka svarīga ir izglītības reforma, jo tā palīdzēs veidot vienotu sabiedrību. Latviešu valodai ir jābūt tai valodai Latvijā, kurā sabiedrība var brīvi diskutēt par jebkuru tēmu. Nauris Puntulis ir pārliecināts, ka „latviešu valodas lomai ir jāpalielinās, tāpēc tās apguvei ir īpaša nozīme. Pēc referenduma mums ir jādomā ne tikai par etniskajām minoritātēm, bet vairāk par to, kā mēs paši mainīsimies."

Kultūras ministre Žaneta Jaunzeme-Grende secināja, ka „situācija ar referendumu parādīja mums virzienus, kādos mums ir jāmainās. Esmu nolēmusi stingri iestāties par vērtību sadaļu Nacionālajā attīstības plānā. Ja mums būtu zināšanas par to, kas ir mūsu vērtības, mēs visi būtu lepni par to, ka dzīvojam Latvijā, un līdz referendumam nenonāktu. Ja tiktu kultivēta vērtību cieņu un sadarbība starp visām Latvijā dzīvojošajām nācijām, mēs nekad nenonāktu līdz referendumam. Mums visiem jāiemācās cienīt sava valsts un mīlēt savu dzimteni, par spīti negatīvajai attieksmei pret politiķiem".

Vairāk: KM.